Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Lv̈deri Menckenii, IC. Facvlt. Ivrid. Lipsiensis Ordinarii Tractatio Synoptica Institvtionvm Ivris Ivstinianearvm Theoretico-Practica

Mencke, Lüder

Lipsiae, MDCCXXXV

VD18 11839880

Tit. XXII. De Lege Falcidia.

urn:nbn:de:gbv:45:1-18253

Visual Library

antea relictum *immutatur, & aliud constituitur. §. I. J. h. l. 5. l. 6. ff. d. adim. vel tranf. leg.* Nihil interest sive in eodem testamento sive in codicillis suscipiatur; *d. §. 1.* Eaque *contingit*, si mutetur 1) Persona honorata, 2) Persona onerata, 3) Res legata, 4) legandi Modus. *l. 6. ff. eod.* §. 1. I. h.

TIT. XXII.

De Lege Falcidia.

Continuatio. Ratio, & summa hujus legis.

SUPEREST, ut de *Lege Falcidia* dispiciamus, qua modus novissime legatis impositus est. Cum enim olim Lege duodecim Tabularum libera erat legandi potestas, ut liceret vel totum patrimonium legatis erogare: quippe cum ea lege ita cautum esset: *Uti quisque legassit suæ rei, ita jus esto;* visum est hanc legandi licentiam coarctare: idque *ipsorum testatorum gratia* provisum est, ob id, quod plerumque intestati moriebantur, recusantibus scriptis heredibus pro nullo aut minimo lucro hereditates adire. Et cum super hoc tam *Lex Furia*, quam *Lex Voconia* latæ sunt, quarum neutra sufficiens ad rei consummationem videbatur; novissime lata est *Lex Falcidia*, qua cavetur, ne plus legare liceat, quam dodrantem totorum bonorum: id est, ut sive unus heres institutus sit, sive plures, apud eum eosve pars quarta remaneret.

De pluribus heredibus.

1. Et cum quæsitum esset, duobus heredibus institutis, veluti Titio & Sejo, si Titii pars aut tota exhausta sit legatis, quæ nominatim ab eo data sunt, aut supra modum onerata: a Seio vero aut nulla relicta sint legata, aut quæ partem ejus duntaxat in

partem dimidiam minuant: an, quia is quartam partem totius hereditatis, aut amplius habet, Titio nihil ex legatis, quæ ab eo relicta sunt, retinere liceret? ut quartam partem suæ partis salvam habeat: placuit posse retinere. Etenim *in singulis heredibus ratio Legis Falcidiæ ponenda est.*

Quo tempore spectetur quantitas patrimonii, ad quam ratio Legis Falcidiæ redigitur.

Hic §. ex Cajo l. 73. pr. ff. hoc tit.

2. *Quantitas* autem patrimonii, ad quam ratio Legis Falcidiæ redigitur, *mortis tempore spectatur.* Itaque si verbi gratia is, qui centum aureorum patrimonium in bonis habebat, centum aureos legaverit, nihil legatariis prodest, si ante aditam hereditatem per servos hereditarios, aut ex partu ancillarum hereditariarum, aut ex fœtu pecorum tantum accesserit hereditati, ut centum aureis legatorum nomine erogatis, heres quartam partem hereditatis habiturus sit: sed necesse est, ut nihilominus quarta pars legatis detrahatur. Ex diverso, si septuaginta quinque legaverit, & ante aditam hereditatem in tantum decreverint bona, (incendiis forte, aut naufragiis, aut morte servorum) ut non amplius, quam septuaginta quinque aureorum substantia, vel etiam minus relinquatur, solida legata debentur. Nec ea res damnosa est heredi, cui liberum est non adire hereditatem: quæ res efficit, ut sit necesse legatariis, ne destituto testamento nihil consequantur, cum herede in portione pacisci.

Quæ detrahantur ante Falcidiam.

3. Cum autem ratio Legis Falcidiæ ponitur, ante *deducitur æs alienum*, item *funeris impensa*, & *pretia servorum manumissorum:* tunc demum in reliquo ita ratio habetur, ut ex eo quarta pars apud heredem remaneat, tres vero partes inter legatarios distribuantur, pro rata scilicet portione ejus, quod cuique eorum legatum fuerit. Itaque si fingamus, quadrin-

Landesbibliothek Oldenburg

quadringentos aureos legatos esse, & patrimonii quantitatem, ex qua legata erogari oportet, quadringentorum esse, quarta pars legatariis singulis debet detrahi. Quod si trecentos quinquaginta legatos fingamus, octava debet detrahi. Quod si quingentos legaverit, initio quinta, deinde quarta detrahi debet. Ante enim detrahendum est, quod extra bonorum quantitatem est, deinde quod ex bonis apud heredem remanere oportet.

I.

Legata minuuntur per Legem Falcidiam, quæ novissime Legatis modum imposuit, *PR. J.* Pr. I. h. *h. l. 120. ff. d. V. S.* & (a Tribuno Plebis Falcidio dicta,) *Est* Plebiscitum, quo *libertas* totorum bonorum *Dodrantem* (i. e. 9. Uncias, s. tres partes) legandi relinquitur, & *hæredi* ultra Dodrantem onerato facultas Quadrantem (i. e. tres Uncias, s. *quartam partem*) detrahendi & retinendi conceditur. *PR. J. h. leg. 1. ff. h.* Itaque *Falcidia est portio*, quam *hæres*, ultra Dodrantem oneratus, *ex legatis deducit*, ut quartam bonorum partem Jure hæreditario salvam habeat. *PR. J. h. l. 74. ff. h. conf. P. 3. C. El. 1.* Atque hæc in utilitatem hæredis, ne commodo destitueretur, *l. 71. ff. h.* & testatoris, ne intestatus moreretur, inventa est, *PR. J. h.* & ab hoc *prohiberi potest. Auth. Sed cum Testator C. eod.* modo id *expresse* fiat. *N. 1. c. 2. §. 2. Dec. El. 43.*

II. *Falcidiæ detractio impetratur vel per actionem, l. 26. ff. h. vel per exceptionem*, v. g. doli mali, jure retentionis, *a. PR. J. h. l. 16. ff. eod.* & fit etiam a singulis hæredibus, qui suæ partis hæ-

§. 1. I. h. reditariæ quartam non habent ſalvam. *§. I. J. h.*

III. *Falcidia æſtimatur ratione* I) *Temporis* juxta quantitatem hæreditatis, quæ tempore *mortis* fuit, fortuitumque incrementum hære-

§. 2. I. h. di prodeſt, decrementum nocet: *§. II. J. h.* Qui tamen poſteriore caſu, ob libertatem non adeundi hæreditatem, indirecte poteſt compellere legatarios &c. ut ſecum in portione paciſcantur, ne deſtituto teſtamento nihil conſequantur. §. *II. J. h.* Quæ indirecta cogendi licentia nec *hodie* inanis eſt. II) *Computationis* 1) *deductis deducendis*; *deducitur* autem (1) *Æs alienum;*

§. 3. I. h. *§. III. J. h.* ex bonis enim ſolvenda ſunt legata; *l. 6. C. eod. j. L. 39. §. 1. ff. d. V. S.* (*a*) (2) *Funeris impenſa, d. §. III.* ob favorem, quem meretur; *j. L. 45. ff. d. relig.* (*b*) *P. 1. C. El. 28.* (3) *Pretium ſervorum manumiſſorum, d. §. III.* quod poſtremum *hodie* applicari ſolet legatis ad pias cauſas; *a. N. 131. c. 12.* (4) Si quid ultra bonorum quantitatem legatum eſt. *d. §. III.* 2) *Ex Quantitate, quæ hæredi deeſt,* quo minus quartam habet ſalvam, proinde quandoque quarta, quandoque octava detrahitur, eaque ſingulis legatariis pro rata decedit. §. *III. J. h.* In nonnullis *Germaniæ* locis, v. g. ReP. Norica, Falcidiæ beneficium haud obtinet.

(*a*) *Bona intelliguntur cujusque, quæ deducto ære alieno ſuperſunt. L. 39. § 1. ff. d. V. S.*

(*b*) *Impenſa funeris ſemper ex hæreditate deducitur, & omne creditum præcedere ſolet, cum bona ſolvendo non ſunt. L. 45. ff. d. religioſ. & ſumt. fun.*

TIT.

Landesbibliothek Oldenburg

TIT. XXIII.

De Fideicommissariis Hæreditatibus & ad SCtum Trebellianum.

Continuatio.

NUNC transeamus ad fideicommissa. Et prius est, ut de hereditatibus fideicommissariis videamus.

Origo fideicommissorum.

1. Sciendum itaque est, omnia fideicommissa primis temporibus infirma fuisse, quia nemo invitus cogebatur præstare id, de quo rogatus erat. Quibus enim non poterant hereditatem vel legata relinquere, si relinquebant, fidei committebant eorum, qui capere ex testamento poterant. Et ideo fideicommissa appellata sunt, quia nullo vinculo juris, sed tantum pudore eorum, qui rogabantur, continebantur. Postea Divus Augustus primus, semel iterumque gratia personarum motus, vel quia per ipsius salutem rogatus quis diceretur, aut ob insignem quorundam perfidiam, jussit Consulibus, auctoritatem suam interponere. Quod quia justum videbatur, & populare erat, paulatim conversum est in assiduam jurisdictionem: tantusque eorum favor factus est, ut paulatim etiam Prætor proprius crearetur, qui de fideicommissis jus diceret, quem fideicommissarium appellant.

De fideicommisso heredi testamento injuncto.

2. Inprimis igitur sciendum est, opus esse, ut aliquis recto jure testamento heres instituatur, ejusque fidei committatur, ut eam hereditatem alii restituat: alioqui inutile est testamentum, in quo nemo heres instituitur. Cum igitur aliquis scripserit: *Lucius Titius heres esto*, potest adjicere: *Rogo te,*